

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

SOCIALINIŲ IR EKONOMINIŲ PARTNERIŲ PATEIKTŲ PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ DĖL 2014–2020 METŲ EUROPOS SAJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ PROGRAMOS 3 PRIORITETO „SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO KONKURENCINGUMO SKATINIMAS“ PRIEMONĖS NR. 03.3.2- LVPA-K-837 „ECO-INOVACIJOS LT+“ PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠO DERINIMAS

Paskelbimo www.esinvesticijos.lt data	2020-01-17
Ar gauta pastabų ir (ar) pasiūlymų? <i>Jei pastabų ir pasiūlymų nebuvo gauta, į kitą klausimą neatsakoma ir žemiau esanti lentelė nepildoma</i>	☒ Taip ☐ Ne
Ar į visas pastabas ir (ar) pasiūlymus atsižvelgta? <i>Jei atsižvelgta į visas pastabas ir (ar) pasiūlymus, žemiau esanti lentelė nepildoma</i>	☐ Taip ☒ Ne

Nr.	Institucija	Pastabos ir pasiūlymai	Pastabų ir pasiūlymų vertinimas ir (jei taikoma) argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabas ar pasiūlymus
1.	UAB „Pack Klaipėda“ Vytautas Jurkevičius Projektų vadovas	Ekonomikos ir inovacijų ministerija viešam aptarimui pateikė priemonės "Eco-inovacijos LT+" projektų finansavimo sąlygų aprašo projektą. Projekto naudos ir kokybės vertinimo lentelėje yra išvardinti prioritetiniai projektų atrankos kriterijai. Projekto 5 str. nurodytas kriterijus, jog Pareiškėjas perorientuoja gamybą, siekdamas atsisakyti gamyboje naudojamų medžiagų, kurioms yra taikoma 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/904 „Dėl tam tikrų plastikinių gaminių poveikio aplinkai mažinimo“. Nurodoma, kad prioritetas suteikiamas projektams, kuriuos įgyvendindamas pareiškėjas perorientuoja gamybą, siekdamas atsisakyti gaminių iš medžiagų, kurioms nėra taikomi Direktyvos ir kt. ES ir (arba) nacionalinių teisės aktų apribojimai. Jeigu atitinka bus skiriami 5 balai, jeigu neatitinka-0 balų.	Neatsižvelgta. Įvertinus tai, jog balai suteikiami juos vertinant prioriteto tvarka nuo didžiausio, kuris suteikiamas pirmam specialiajam projektų atrankos kriterijui, mažėjančia tvarka, tokiems prioritetiniams projektų atrankos kriterijams, kaip: „Pareiškėjas planuoja gaminti gaminius, sudarytus iš savo antrinių žaliavų ir (arba) teikti paslaugą, kurios metu būtų naudojamos savo antrinės žaliavos“; „Pareiškėjas perorientuoja gamybą, siekdamas atsisakyti gamyboje naudojamų medžiagų, kurioms yra taikomi 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/904 „Dėl tam tikrų plastikinių gaminių poveikio aplinkai mažinimo“ (toliau – Direktyva) ir kitų ES ir (arba) nacionalinių teisės aktų apribojimai.“; „Projekte diegiamos technologinės ekoinovacijos atitinka Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir inovacijų raidos (sumanosios specializacijos) prioritetų įgyvendinimo programos (toliau – sumanosios specializacijos programa), patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 30 d. nutarimu

		Manome, jeigu atitinka, reikia skirti 10 balų , nes tokios įmonės turi turėti didesnę išskirtinumą prieš kitas įmones, nes jos yra priverstos keisti savo gamybą ir produktus, t.y. ne laisva valia sugalvoja keisti medžiagas ir patobulinimus, bet turi konkrečius terminus ir datas	Nr. 411 „Dėl Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir inovacijų raidos (sumanosios specializacijos) prioritetų įgyvendinimo programos patvirtinimo“, nuostatas ir bent vieno šioje programoje nustatyto prioriteto įgyvendinimo tematiką.“, - kuriuos vertinant atsakoma „taip“ arba „ne“ renka tokį pat balų skaičių atitinkamai po 5 arba 0 balų. Mūsų nuomone, tai, kad pareiškėjas planuoja perorientuoti gamybą siekdamas atsisakyti gaminių iš medžiagų, kurioms nėra taikomi Direktyvos ir kt. ES ir (arba) nacionalinių teisės aktų apribojimai nėra labiau išskirtinis ir reikalauja ne mažiau indėlio nei tai, kad pareiškėjas planuoja gaminti gaminius sudarytus iš savo antrinių žaliavų ir (arba) teikti paslaugą, kurios metu būtų naudojamos savo antrinės žaliavos. Taip pat pažymime, jog priemonė nėra orientuota vien į plastikus, kam minimu kriterijumi suteikiamas išskirtinumas, tačiau pati priemonė yra orientuota ir į kitose srityse veikiančias įmones.
2.		Be to, į šį kvietimą norima įtraukti paslaugų įmones. Būtų logiška atskirti kvietimus (atskirai paslaugų įmonėms, atskirai gamybinėms įmonėms). Praktikoje buvo atvejų, kad tas pats kvietimas yra išskaidomas ir tuo pačiu metu yra du kvietimai (atitinkamai ir paraiškos pildomos skirtingos, nes skiriasi kvietimo Nr.), vienas pvz. MVI, o kitas tik didelėms įmonėms. Kiekvienas kvietimas atitinkamai turėtų savo biudžetą ir įmones konkuruotų tik savo kvietime, t. y. paslaugų įmonės su paslaugų, gamybos - su gamybos.	Neatsižvelgta. Priemonės „Eco-inovacijos LT+“ 1-ame ir 2-ame kvietimuose nebuvo pateikta paraiškų, kurių pareiškėjai būtų planavę diegti technologines eco-inovacijas paslaugų sektoriuje. 3-ame kvietime iš 86 pateiktų paraiškų, tik 6 paraiškose buvo numatyta diegti technologines eco-inovacijas paslaugų sektoriuje ir tai sudarė tik 7 proc. gautų paraiškų skaičiaus. Įvertinus tai, manome, jog nėra tikslinga priemonę skaidyti į du kvietimus.
3.	UAB Research & Advice, dr. Vladas Tomaševič	Pagal Aprašo 17.3. punktą dėl Projektui taikomų specialiųjų atrankos kriterijų, nurodoma, kad Pareiškėjas turi būti atlikęs gaminių gamybos ar paslaugų teikimo poveikio aplinkai įvertinimą taikant būvio ciklo įvertinimo metodiką. Kitaip tariant, Pareiškėjo neatlikusio tokio įvertinimo ar atlikusį jį netinkamai, nepilnai ar fragmentiškai paraiška gali būti atmesta kaip neatitinkanti taikomų reikalavimų.	Atsižvelgta 59.8. dokumentus, pagrindžiančius, jog pareiškėjas yra atlikęs gaminių gamybos ar paslaugų teikimo poveikio aplinkai įvertinimą taikant būvio ciklo įvertinimo metodiką, atsižvelgiant į tarptautinį standartą ISO 14040:2007 Aplinkos vadyba. Būvio ciklo įvertinimas. Principai ir sandara , (būvio ciklo įvertinimas naudojamas su gaminių ar paslaugomis susijusiems aplinkos aspektams ir potencialiems poveikiams nustatyti ir įvertinti);

		<p>Kadangi nei Apraše, nei kituose LR teisės aktuose nėra numatyta jokių konkrečių reikalavimų, vertinimo metu toks Pareiškėjo parengtas dokumentas gali būti vertinamas subjektyviai arba, atvirkščiai, Pareiškėjas parengęs bet kokio laisvo (minimalaus) turinio ataskaitą gali ją traktuoti produkto būvio ciklo įvertinimo rezultatu ir net atmetus ją kaip netinkamą, pagrįstai gali tikėtis apginti savo teises teisme ir gražinti projektą vertinimui. Siekiant išvengti tokio pobūdžio interpretacijų, siūlome kartu su Aprašu parengti minimalius reikalavimus dėl produkto būvio ciklo įvertinimo ataskaitos turinio (kaip ir Verslo plano atveju, reikalavimai gali būti rekomendacinio pobūdžio, tačiau Pareiškėjo parengtuose dokumentuose turi būti pateikta visa rekomenduojamoje formoje nurodyta informacija) arba nurodyti konkretų šaltinį, remiantis kuriuo būtų atliekama analizė.</p>	
4.		<p>Aprašo 4.1. punkte pateikiamas sąvokos „Atnaujintas gaminys ir (arba) paslauga“ apibrėžimas. Kadangi apibrėžimas taikomas tiek gaminiui, tiek paslaugai ir be kitą ko nurodoma, kad „<..> paslaugai teikti mažėja sunaudojamų žaliavų kiekis“, tai siūloma paslaugai priskirti ir kitą ekologinio projektavimo ypatybę „<..> gaminiui pagaminti ir (arba) paslaugai teikti naudojamas mažesnis kenksmingų medžiagų kiekis arba iš viso nenaudojama jokių kenksmingų medžiagų <..>“. Šiuo atveju kaip vienas iš tinkamų pavyzdžių būtų dažymo / lakavimo paslauga, kuri įgyvendinus projektą naudojant atnaujintą technologinę įrangą vietoje kenksmingų dažų, reikalaujančių papildomų tirpiklių, kietiklių ar pan. galės naudoti kitus, aplinkai draugiškus dažus, nereikalaujančius kenksmingų priedų.</p>	<p>Atsižvelgta. Patikslinta: Atnaujintas gaminys ir (arba) paslauga – gaminys ir (arba) paslauga, kuri prieš atnaujinimą jau atitiko vieną ar kelias ekologinio projektavimo ypatybes (gaminiui pagaminti ir (arba) paslaugai teikti mažėja sunaudojamų žaliavų kiekis; gaminys ir (arba) paslauga sunaudoja mažiau energijos; gaminiui pagaminti ir (arba) paslaugai teikti naudojamas mažesnis kenksmingų medžiagų kiekis arba iš viso nenaudojama jokių kenksmingų medžiagų; gaminių galima perdirbti suėjus jo galiojimo terminui) ir po atnaujinimo papildomai atitinka bent vieną ekologinio projektavimo naują ypatybę.</p>

5.	<p>Pagal Aprašą tinkamomis finansuoti išlaidomis pagal Bendrojo bendrosios išimties reglamento 14 straipsnį yra laikomos tiesioginėms projekto veikloms vykdyti reikalingų technologinių ekoinovacijų (įrangos ir įrenginių) įsigijimo išlaidos. Pastebėtina, kad pagal ankstesnių (2016-2019 m.) kvietimų vertinimo praktiką, buvo vadovujamasi nuostata, kad finansuojama tik pagrindinė (betarpiškai gamybiniame procese naudojama) įranga. Visa netiesioginė ar pagalbinė įranga buvo laikoma netinkama finansavimui. Nors Aprašo reikalavimai to konkrečiai nenumato, tačiau paraiškos vertinimo metu šiais klausimais (tame tarpe ir koks konkrečioje įmonėje yra pagalbinis, o koks pagrindinis gamybos procesas) tenka nemažai diskutuoti su LVPA projektu vertinimo specialistais.</p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad Apraše naudojama sąvoka „technologinės ekoinovacijos“ iš esmės apibrėžia platesnį finansuojamos įrangos spektrą, susijusį su visų technologinių procesų keitimu ar modernizavimu. Be netiesioginės ir pagalbinės gamybos įrangos (pavyzdžiui šildymo, vėdinimų ar oro valymų sistemų, rekuperacijos, apšvietimo, gatavos produkcijos paskirstymo (įmonės viduje), kitų pagalbinių sistemų ir procesų) pagalbos sunkiai užtikrinamas ir betarpiškas tiesioginis gamybos proceso funkcionavimas. Maža to, tokie gamybos procesai lygiai taip pat yra taršos šaltiniais ir neigiamai įtakoja aplinką. Pažymėtina ir tai, kad Apraše taikant „švaresnės gamybos“ sąvoką, turėtų būti užtikrintas ir pagrindinių jos principų (vienas iš kurių yra integruotas požiūris į visą gamybinio proceso ciklą) perkėlimas į finansuojamus bei diegiamus techninius ir technologinius sprendimus.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Vadovaujantis Aprašo 4.1 papunkčiu, nustatyta, kad „tinkamomis finansuoti išlaidomis pagal Bendrojo bendrosios išimties reglamento 14 straipsnį yra laikomos tiesioginėms projekto veikloms vykdyti reikalingų technologinių ekoinovacijų (įrangos ir įrenginių) įsigijimo (įskaitant jų transportavimo, projektavimo, sumontavimo, vietos (aikštelės) paruošimo, instaliavimo, paruošimo naudoti, išbandymo, apmokymo naudotis, saugos instruktažo, techninės priežiūros (kol vyksta montavimas, instaliavimas, paruošimas naudoti, išbandymas) ir susijusias išlaidas) arba lizingo (finansinės nuomos) išlaidos. Išlaidos tinkamos finansuoti tiek, kiek jos susijusios su projekto įgyvendinimu“.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, įsigyjama įranga turi būti tikslinė, skirta gaminio, paslaugos arba proceso tobulinimui. Jeigu pareiškėjai nori įsigyti pvz. vėdinimo ir oro valymo sistemos įrangą, tokiu atveju turėtų būti pagrįsta kaip ši įranga tiesiogiai prisidės prie produkto (-ų), proceso (-ų) tobulinimo. Gaminami gaminiai turi remtis ekologinio projektavimo principais: bus mažinamas sunaudojamų ir/ar kenksmingų žaliavų kiekis; galima perdirbti suėjus jo galiojimo terminui. Gamybos proceso metu bus mažinamas neigiamas ūkinės veiklos poveikis aplinkai: susidarys mažiau atliekų, bus mažinama oro, vandens tarša</p> <p>Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pagal PSFA remiama veikla – technologinių ekoinovacijų diegimas ir skatinimas. Siekiant sumažinti neigiamas klimato kaitos ir šiltnamio efekto pasekmes, numatomos investicijos į materialųjį turtą (įrenginius, technologijas), kurį įdiegus mažėja neigiamas ūkinės veiklos poveikis aplinkai, skatinama pramoninė simbiozė ir užtikrinamas tęstinis aplinkos apsaugos efektas.</p>
----	--	--

	<p>Manome, kad riboti tokio pobūdžio investicijų finansavimą nėra tikslinga. Tokių apribojimų taip nėra ir susijusiose ES paramos programų priemonėse (Regio potencialas LT, Pramonės skaitmeninimas LT) ir siūlome papildomai įvardinti ar konkretizuoti tinkamų finansuoti išlaidų apibrėžimą, įtraukiant ar praplečiant finansuojamos įrangos apibrėžimą ar suderinant šiuo klausimu vertimo kriterijus su įgyvendinančiąja institucija (LVPA).</p>	
--	---	--